

"Bir parça âyinede, semavat ve nücüm temessül ettikleri gibi, bu âlem-i şhadette velev küçük şeyler de olsa, çekirdek gibi, âlem-i misalde..." cümlesini açıklayıp, tecessüm-ü maani hakkında bilgi verir misiniz?

Misal aleminin, vücut ve kuvvet bakımından maddi aleme kıyasla daha zayıf ve hafif bir alemidir. Bu yüzden maddi alemden bir zerre o alemde çok büyük bir cisim olarak yansır. Yani bu alemin çok küçük cisimleri o alemde çok büyük ve heybetli olurlar. Bu alemde nasıl çekirdek ile ağaç arasında bir münasebet vardır. Çekirdek ince ve latif yazılmış bir ağaç iken, ağacın kalıbı ise çekirdeğin tekamül alemindeki açılmış halidir. Aynı şekilde bu alemdeki küçük cisimler, çekirdek misali preslenmiş ve küçültülmüş gibidir. Bu cisimler misal alemine intikal edince açılıyor, büyüdükçe büyüyor. tıpkı çekirdek ile ağaç gibi.

Bu alemde mana olan şeyler, misal aleminde o alemin şartlarına ve gereklerine uygun olarak cisimleşiyor veya cismani sembollere bürünüyor. Üstat bu açıklamayı Kaf dağı meselesinde yaptığı için en somut ve güzel örnek Kaf dağı meselesidir.

Kaf Dağı, ekser şarkı ihata eden ve eski zamanda bedevî medenîlerin aralarında fâsıl olan ve âzam-ı cibal-i dünya olan Çamularının annesi olan Himalaya silsilesidir. Bu silsilenin ırkıdan cibal-i dünyanın ekserisi teşaub eyledikleri denilir. Bu hal öyle gösteriyor ki, "Kaf"ın dünyaya meşhur olan ihatanın fikir ve hayali bu aslı teşaubdan neş'et etmiş olmak gerektir.

"Ve saniyen, âlem-i şhadete, suretiyle ve âlem-i gayba mânâsıyla müşabih ve ikisinin mabeyninde bir berzah olan âlem-i misal, o muammâyı halleder. Kim isterse, keşf-i sadık penceresiyle veya rüya-yı sadık menfeziyle veya şeffaf şeyler dürbünüyle ve hiç olmazsa, hayalin verâ-i perdesiyle o âleme bir derece seyirci olabilir. Bu âlem-i misalin vücuduna ve onda maânînin tecessüm etmelerine pek çok delâil vardır. Binaenaleyh, bu kürede olan Kaf, o âlemde zi'l-acaip olan Kaf'ın çekirdeği olabilir."(1)

Üstat büyük evliyaların var dedikleri Kaf dağını Himalaya dağları olarak kabul ediyor. Ama evliyaların akla ve bilime uymayan Kaf Dağı tasvirlerini ise yukarıda izah edildiği gibi Himalaya dağ silsilesinin misal alemindeki dehşetli tecelli ve yansıması olarak tevil ediyor. Yani küçük bir çekirdek gibi bir cisim, misal aleminde

---

ağaç gibi görünür ise, koca Himalaya dağ silsilesi nasıl yansır ve nasıl görünür, kıyas edilsin diyerek o büyük evliyaların misal aleminde gördüklerinin hak olduğunu lakin bu dünyaya tatbiklerini ihatasızlık ve hata olarak nitelendiriyor.

Tecessüm-ü maaniden kasıt; dünyada maddi olan şeylerin, misal aleminde mübalağalı ve şaşalı bir şekilde yansımaları ve tecelli etmeleri anlamındadır. Buradaki atom parçacığı, misal aleminde dağ gibi azametli durur. Aklı ve fikri istiğrak içinde olan bir veli, iki alemin farklarını göremediği için, misal alemindeki şeyleri dünyada tasvir ediyor. Üstat da bu hatayı tashih ediyor.

(1) bk. [Muhakemat, Birinci Makale, Üçüncü Mesele](#)